

Kam s prachama?

Jedna z dívek na začátku hry *Kolik nám zbejvá?* vzpomíná nad hromadou třiceti tisícikorun na zdánlivě banální myšlenku z hodin filosofie, že peníze jsou jen papírky, v jejichž hodnotu věříme. Na hru mosteckého souboru Brambůrky lze nahlížet mnoha způsoby, přičemž jednou z možných optik jsou právě peníze. Vzpomínaným filosofem byl nepochybně Georg Simmel, v jehož úvahách lze nalézt – pokud jde o peníze – prakticky vše; peníze jsou penězi jen díky důvěře společnosti v hodnotu papírků, čímž v sobě ztělesňují celou sílu společnosti, zároveň modifikují naše myšlení, vytvářejí tzv. počtářskou mentalitu, která nás nutí neustále počítat a přepočítávat. Lidské prožívání se na tuto skutečnost adaptuje mimo jiné cynismem nebo blazeovaností. Obojí spočívá v tom, že přes cenu věcí nevidíme jejich hodnotu, s tímto se můžeme cynicky smířit, případně se intenzivně snažit tyto hodnoty znovu objevit – a když se toto dlouhodobě nedaří, otupíme a staneme se blazeovanými.

Hra Brambůrek by mohla být učebnicí Simmela. Výlet čtyř (respektive pěti) mladých přátel z Mostu do pěťhvězdičkového hotelu otevírá mnoho témat – otázky subjektivního luxusu, životního stylu, konzumu i bohatství naší civilizace. Jak si kdo z nás představuje luxus? Co bychom dělali s nečekanými penězi? Co bychom chtěli udělat, ale nemůžeme? Nebo můžeme, ale neděláme? Chceme být svatí, nebo nespoutaní a divocí? A k čemu je dobré rozbít pár lahví prosecca? Všichni výletníci se z lázni vracejí možná se silným zážitkem a krátkodobě zrekreováním, nicméně jinak se v jejich životech zjevně nezměnilo nic, protože skutečné hodnoty (na něž tu a tam postavy odkázaly) zůstaly mimo peníze. Snad jen peníze na konci alespoň přestaly překážet. (Mi)

To bude má cesta

Totování: „to bude má cesta“. Cesta je dlážděná nějakými úmysly. Cesta D.R.E.D.u Náchodska-Kladka je dlážděná?.. Myslím, že úmysly to nejsou. Díkybohu.

Mezi základní lidská práva patří užívání dlažebních kostek. Užívání rtěnky – červené i bílé; snad i dalších barev? A buď zticha! Takový je zdejší řád! Je dobrý! V rámci dobrého řádu se lidé berou za vlasy a jsou připraveni na vetřelce, kteří chtějí příliš mnoho, kteří by se chtěli od řádu nepatrně odchýlit. A proč ne? Proč by se skupina lidí nebo národ, který má dobrý řád, nemohla uchopovat jeden druhého za vlasy a proč by se nemohla bránit proti vetřelcům v narušování dobrého řádu.

Jedna žena chtěla příliš mnoho. Chtěla projít šestero branami. Proto skončila nahá na háku, nahatá na rumpálu. A přišel za ní mladík, a vyměnil se s ní. Řád – dobrý řád – to umožňuje. Stačí říct: „Dejte mi to ubité tělo“. A vše se mu splní: může místo ní viset na kladce. V klidu ji může nahý na kladce nahradit.

Něco obecnějšího ke D.R.E.D.u: Myslím, že je herecky, formálně i při hledání obsahu čím dál vyspělejší. Jak by také ne? Pracují už dlouho; takže občas něco nacházejí. D.R.E.D. se, myslím, v posledních letech odchýlil od nekompromisně biblických motivů, ale to neznamená, že by se odchýlil od duchovního hledání skrze rituál. Zaslých jsem informaci, že inscenace vychází z nějakého pohanského mýtu, který vůbec neznám. Myslím, že mi nevadilo, že ho neznám. Ten mýtus se do mě nějak dostal, i když o něm vůbec nevím. Měl jsem stejně důkladný dojem, jako když se biblickými motivy kdysi přímočaře zabývali.

Tajemnost naprosto neznámého. Přezkoumávání toho, co způsobí nebo nezpůsobí naše kroky, naše gesta, naše jednání a naše myšlení. „Odkládejme uspokojení“ a budeme uspokojeni. Nevyjadřujeme se příliš emotivně, a dojdeme hlouběji.

Otázka na závěr: kde sebrali ty hezké dlažební kostky? Tipuji: někde poblíž náchodského centra. (PO)

Citát sobotní noci

„Avantgardní divadlo přestává již dnes, ba již přestalo být jakýmsi divokým výhonkem na pni divadla oficiálního, rychle pomíjí svou výjimkou, která nemá vlastního souvislého vývoje, nýbrž je řadou experimentů, z nichž každý se rozplývá v divadle oficiálním, jakmile vykonal svůj úkol. (...) ... jistá exkluzivita divadla avantgardního činí z něho vhodné prostředí pro včlenění divadla do života společnosti. Avantgardní divadlo počíná tedy tvořit docela osobitý útvar s vlastní technikou, s vlastními možnostmi a problémy uměleckými a s vlastními úkoly. Ať se klade jakýkoli problém, musí jej avantgardní divadlo klást teoreticky i prakticky, vzhledem k této své osobitosti.“ Jan Mukařovský (1937)

Zpráva o noční debatě o experimentujícím divadle

Debaty, která se podle programu měla konat v sobotu od 22:30, proběhla konceptuálně. Po náročné písecké sobotě se nedostavil nadkritický počet účastníků, konala se tedy jen v našich uměním a estetikou rozjitřených myslích a rozveselených kuloárech. Z jiného pohledu jsme naplnili pokyn připisovaný Gillesi Deleuzeovi: „Přestaň! Unavuješ mě! Experimentuj, neoznačuj a neinterpretuj!“

Kterak se narodila svoboděnka

Strážci Země: příjemná, malá, hebká forma. Malé a hebké loutky. Malé a příjemné čtení z velkých, omšelých knih.

Sladce uhrančivé svitavské piáno, housle a hlasy. Kombinace tradiční malé formy s hezky post-soudobým loutkářstvím. A s četbou; to už je skoro – nebo úplně – konceptuální záležitost.

Ono to dílko vlastně prozkoumává celkem závažnou věc – minimálně jednu závažnou věc. Ovšem všechno je to tak odlehčené a zmedovatělé hebkými písničkami, že to vypadá hezky v klidu a pohodě. Já jsem pro; proč bychom se museli při prozkoumávání závažné věci nějak drásat?

Kudy putujeme za svoboděnkou? Utrhneme ze stromu granátové jablko; tento akt je nám ale představen jako pouhá Evina hormonální záležitost. Skutečná svoboděnka přichází až se štěpeníčkem atomičku. Až s bombičkou, až s jaderným hříbečkem, ze kterého můžeme mimo jiné udělat smaženici. Moje v dobrém myšlená otázka by byla: není jedno, jestli svoboděnkou získáme štěpením granátového jablka nebo až štěpením atomu? Nebo až něčím jiným – ještě ji třeba nemáme? Z hebké inscenace pro mě vyplynulo, že to vlastně jedno je. V určitém okamžiku prostě všemohoucí pařez rozhodne, že z odvěkých strážců-pařezů udělá kamenné blbouny, kteří pak ve budou navěky strašit ve Stonehenge.

A je konec. V klidu, medově, písničkově, hebce. Krása s lehkým ježením chlupů podél páteře. Divadlo malých forem je fajn. (PO)

Hovory o utlačovaných

„To se takhle setká válka s pacifismem, láskou, slepotou, nadějí, pravdou, ignorancí, štěstím, poezií, alkoholem a utlačováním, trochu pokecají, popijou, něco oslavějí, zastřílejí si...“

„Tyjo, to jich bylo celkem dost.“

„Přitom pořad měli pocit, že jich málo.“

„Jasně, chyběli zajíci a Arvo Pärt.“

„Přesně tak, kámo.“

„No a jak ten mejdan dopad, stalo se něco?“

„Nic, právě.“ (Mi)

Něco z debat o viděném

D.R.E.D. – *Totování*: Lektori: Mýtus organicky zakomponovaný do sociologického a politického komplexu. Dlažební kostky. Dívka s velkou hlavou, protože moc přemýšlí a proto se vydává do podsvětí jako Inanna. Konec je manifestace za své egoistické řešení životní cesty. Ani vteřina nudy či něčeho nadbytečného. Vnímání reality jako hmotné a nehmotné. Střet s realitou (aluze na René Magrita - banán místo kostky). Rustikální poloha. Divák je odnášen do nevědomých poloh. Obřad. Mše. Pohybová a vizuální stránka ve službách výpovědi. Hra s malými gesty rozvíjenými dál. Kypění a narůstání fascinující. Osobností ručení, se kterým tam performeři jdou. Mohli by být apelativnější. Plénium: Konec - je jedno, jestli je tam tečka nebo tečky tři, ale nesmí tam být středník. („...a zpátky“). Předestřený výtvarný, frontální pohled by nejspíš nevynikl v amfiteátru. Chyběl tam impuls k přechodu do hlediště. Vedou to k egoismu, ale všichni pak dohromady dělají to samé. Interpretace cesty: jako mnoho cest k totalitě. Konflikt mnoha cest. Soubor: Hráli podruhé. Prvně v Turnově.

Brambůrky, Most – *Kolik nám zbejvá?* Lektori: Deníkové mapování svých problémů, zážitků. Umělecky a řemeslně dobře divadelně zpracovaný. Herectví i práce s rekvizitou jsou zkušené a vědomé. Velkou roli hrají detaily. Chybí pátá osoba. Roadmovie osvobozující pro diváka. Zprostředkování zážitku pro diváky. Zklamání z uzavřeného rámce. Ulice. Divák voyeur. Brechtovský princip. Rozdělení publika na dva tábory, které se vzájemně sledují. „Velký flám“. Zrcadlo „zlaté mládeži“. Rozpad kolektivu jako téma. Velká energie, souhra vytváří dynamiku, která chytí diváka. Text vhodný i pro teenagery. Generační problém s plýtváním potravinami. A nebo zrcadlo konzumní společnosti? Plénium: Dobře udělaná režijně a herecky. Dramaturgický problém. Krásný trip. Tři místa, že je za tím výletem ještě něco. Přinesené peníze. Cesta kontra problémy, které tam jsou. Souhra. Plynoucí text jako cesta. Výhoda blízkosti diváků. „Strach“ o poslední dívku zastoupenou skleničkou, že možná „nedojela“. Soubor: Nechce mít divadlo jako terapii. Nadhled nad svými problémy. Zkoumání divadla, bytí na jevišti a spolu. Pavel řeší, co dělá Falkensteiner s jídlem, které se nesní u snídaně. Jako zásadní vidí uvědomění si, že v tom člověk nechce žít a opakovat to.

Thea, Svitavy – *Strážci Země*. Lektori: Dokáže působit jako groteskní hříčka. Prohřešky vůči loutkářskému řemeslu přebíjí kvalita komunitního divadla. Nemotivované odcházení loutkářů z jeviště. Velké očekávání spadlo do intervalových, podobných sekvencí. Intermezza. Tok, který začal po určité chvíli nudit. Perfektně udělané, ale poetika se nesetkala s úplným přijetím. Surrealistický zážitek byl neviditelný a tichý kytarista na scéně. Plénium: Stejný rytmus jako záměr působit nepříjemně? Frustrovaný navnazený divák nedostával, co očekával. Scénické čtení bez nadstavby. Chudáci loutky nemají co hrát. Soubor: Matěj miluje muziku, nesnáší divadlo. V původním plánu mělo být víc typů muziky. Pak se zjistilo, že by to loutky neunesly. Toto je první díl: totemové divadlo s hodnou muzikou.

Invisible theatre Kalawatsch R.A.J. - *Utlačování nebo intervence*: Lektori: Rozvíjeli kontext divadla utlačovaných Augusta Boala, které se hrávalo v netradičních prostorách. Technika práce s divákem nefungovala úplně. Jeden z performerů pro aktivizaci publika je třeba v roli mediátora. Jasněji podat, kdo a kdy je kam zván, jaká role se očekává od diváků. Stanovení hranic. Rozhodnout se pro „vidličku“: PP - poznání nebo propagandu. Plénium: Téma je sympatické, ale pocit manipulace převažuje. Ženy autentické. Zlepšit srozumitelnost protagonistů. Porušování vlastních pravidel. Neztotožnění se ani s jednou postavou. (WE)